

Milieu-impact medische disposables

- cure-sector.

Resultaten cure-sector: gemiddelde van 7 geanalyseerde ziekenhuizen
augustus 2026

1. Inleiding

De zorgsector heeft een aanzienlijke milieu-impact. Om deze impact te verkleinen startte Zorg Inkoop Netwerk Nederland een aantal initiatieven gericht op de verduurzaming van de zorg in Nederland, met een belangrijke rol voor ziekenhuizen en andere zorgorganisaties.

Een belangrijk onderdeel hiervan is een duurzaamheidsimpactanalyse van medische disposables: een hulpmiddel voor prioriteitsbepaling, met als doel zorgorganisaties concreet inzicht te geven in waar de meeste milieu-impact behaald kan worden. Dit project bouwt voort op eerder onderzoek van de [Nederlandse Federatie van Universitair Medische Centra \(NFU\)](#) en van [Medisch Spectrum Twente \(MST\)](#).

Naast de impactanalyses per individuele zorgorganisatie brengt dit rapport de resultaten van de deelnemende cure-organisaties samen tot een sectorbreed beeld: het profiel van een gemiddeld ziekenhuis. Dit rapport laat zien wat de gehanteerde methodiek oplevert wanneer de resultaten van meerdere ziekenhuizen worden gebundeld.

2. Over deze resultaten

Om naast de resultaten per zorgorganisatie ook een netwerkbreed beeld te geven, zijn de impact- en materiaalverbruiksresultaten van de deelnemende ziekenhuizen gebundeld tot het profiel van een “gemiddeld ziekenhuis”. Hiervoor is de impact, respectievelijk het gewicht, per productcategorie opgeteld over alle ziekenhuizen. Deze som is vervolgens gedeeld door het aantal ziekenhuizen dat de betreffende categorie daadwerkelijk heeft aangeleverd. Het resultaat is een gemiddelde impact en een gemiddeld materiaalverbruik per categorie, gepresenteerd als het profiel van een gemiddeld ziekenhuis met de gemiddelde FTE en zorgomzet van de geselecteerde groep.

3. Resultaten

3.1 Milieu-impact per productcategorie

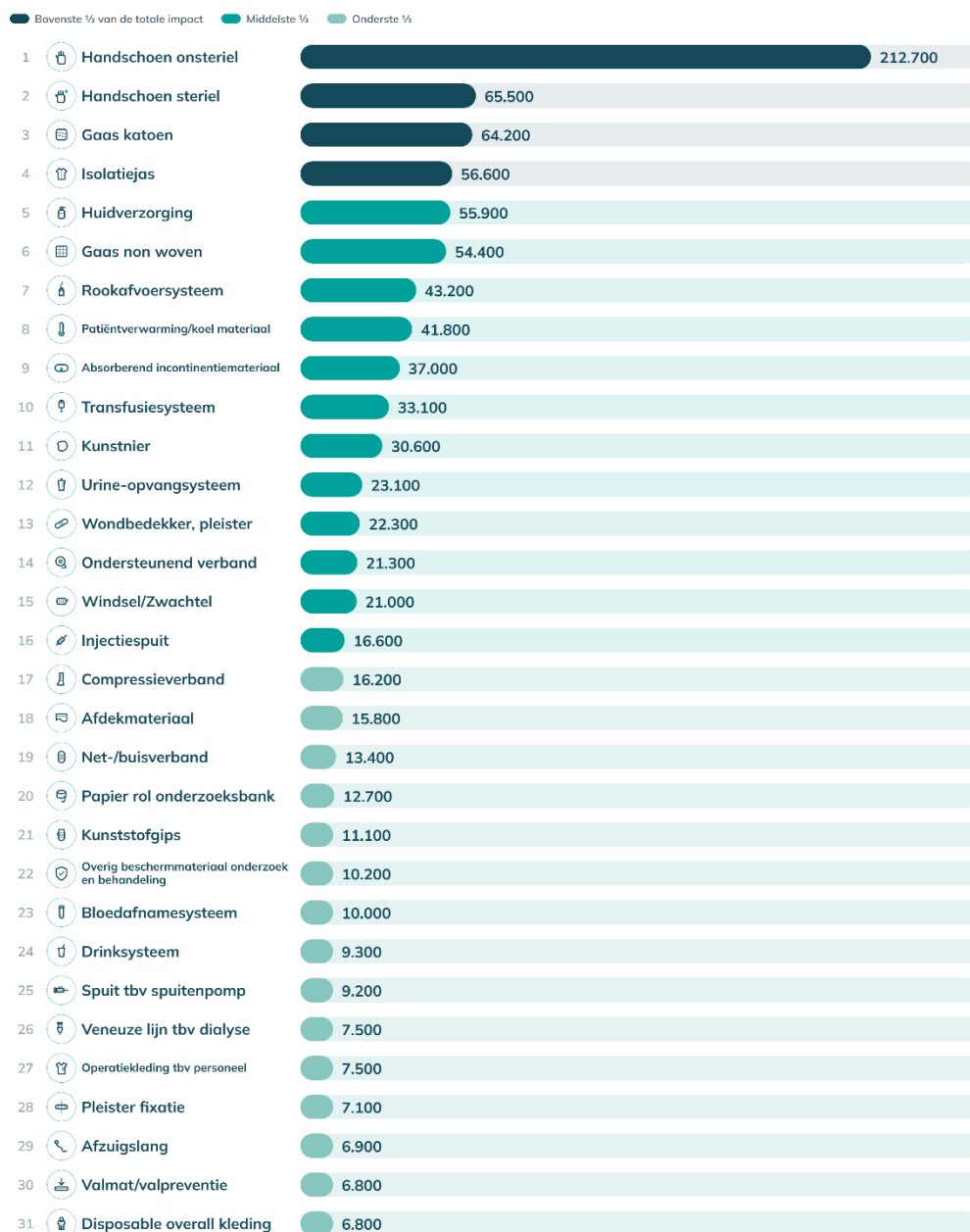
Onderstaande grafiek toont, voor het gemiddelde ziekenhuis, welke productcategorieën de grootste milieu-impact hebben, uitgedrukt in kg CO₂-equivalenten.

Milieu-impact medische disposables

Gemiddeld ziekenhuis

Milieu-impact per productcategorie (kg CO₂-equivalenten) van een gemiddeld ziekenhuis met 3.335 FTE en € 566.127.513 zorgomzet.

Deze categorieën vertegenwoordigen samen 80% van de totale impact.
Elke kleur staat voor 1/3 van de totale impact, inclusief categorieën die niet zijn afgebeeld.

3.2 Aantallen per productcategorie

Naast de milieu-impact laat onderstaande grafiek zien welke productcategorieën in aantallen het meest worden ingekocht. Een hoog inkoop aantal betekent niet automatisch een hoge milieu-impact, en omgekeerd: de impact van een product hangt evenzeer af van het materiaal, het gewicht en de sterilisatie- en transportwijze.

Aantallen medische disposables

Gemiddeld ziekenhuis

Aantallen per productcategorie (stuks) van een gemiddeld ziekenhuis met 3.335 FTE en € 566.127.513 zorgomzet.

■ Bovenste 1/3 van de totale aantallen ■ Middelste 1/3 ■ Onderste 1/3

Deze categorieën vertegenwoordigen samen 80% van de totale aantallen.

Elke kleur staat voor 1/3 van de totale aantallen, inclusief categorieën die niet zijn afgebeeld.

3.3 Materiaalverbruik

Tot slot laat het materiaalverbruik zien uit welke materialen de ingekochte medische disposables van het gemiddelde ziekenhuis bestaan, en welke productcategorieën daarin het zwaarst wegen. Gewicht en milieu-impact lopen niet gelijk op: materialen verschillen sterk in impact per kilogram, dus een materiaal of categorie met een hoog gewicht heeft niet automatisch ook de hoogste bijdrage aan de milieu-impact.

Materiaalverbruik medische disposables

Gemiddeld ziekenhuis

Materiaalverbruik per materiaaltype (kg) van een gemiddeld ziekenhuis met 3.335 FTE en € 566.127.513 zorgomzet.

Deze categorieën vertegenwoordigen samen 80% van het totale materiaalverbruik.

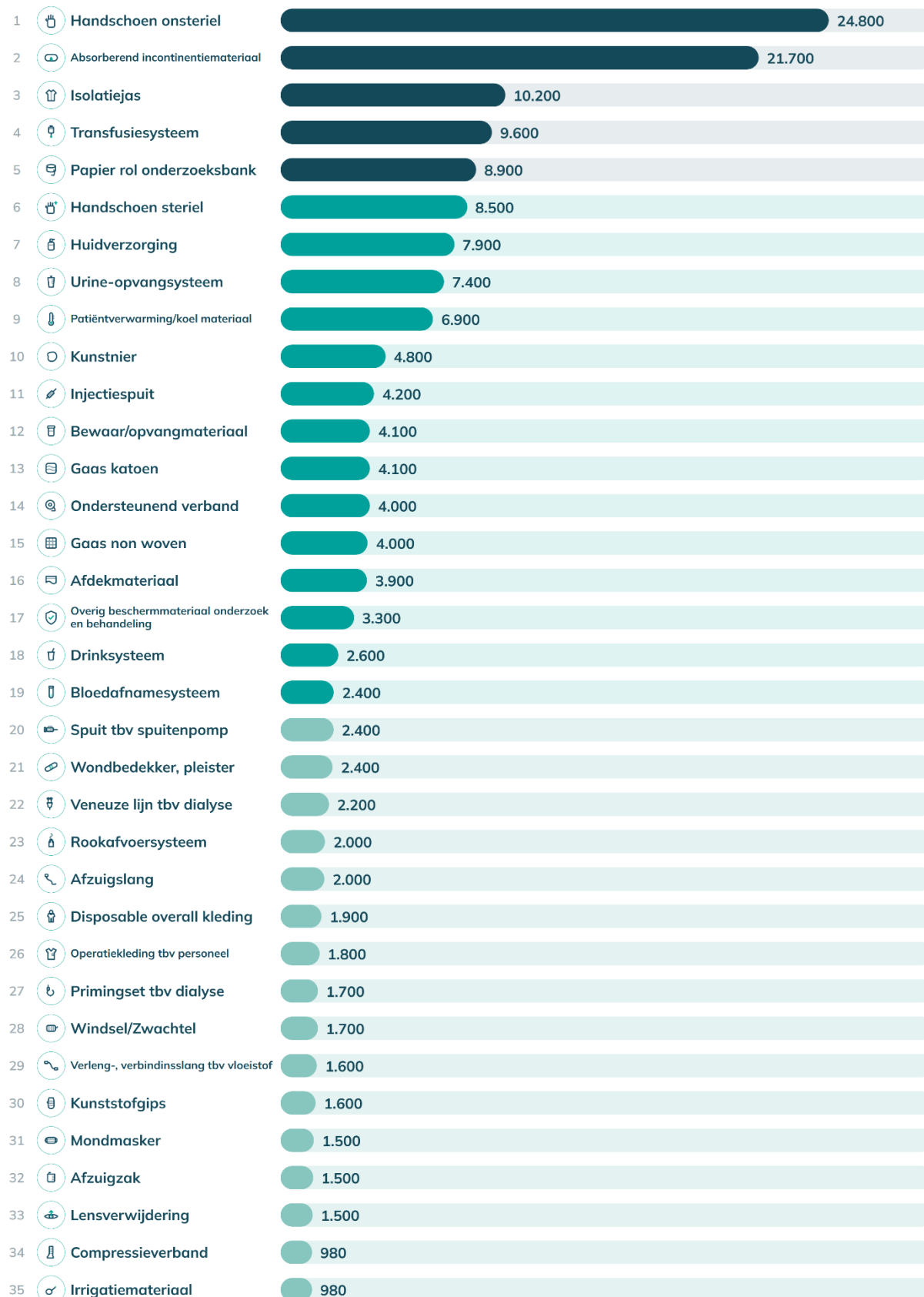
Elke kleur staat voor 1/3 van het totale materiaalverbruik, inclusief categorieën die niet zijn afgebeeld.

Materiaalgewicht medische disposables

Gemiddeld ziekenhuis

Totaal gewicht per productcategorie (kg) van een gemiddeld ziekenhuis met 3.335 FTE en € 566.127.513 zorgomzet.

■ Bovenste 1/3 van het totale gewicht ■ Middelste 1/3 ■ Onderste 1/3

Deze categorieën vertegenwoordigen samen 80% van het totale gewicht.
Elke kleur staat voor 1/3 van het totale gewicht, inclusief categorieën die niet zijn afgebeeld.

4. Duiding

Dit sectorbeeld biedt, naast de individuele impactanalyses, een netwerkbreed referentiepunt: het toont waar de milieu-impact van medische disposables in de cure-sector als geheel vandaan komt, los van de omvang of specifieke inkooppraktijk van één organisatie. Zorgorganisaties kunnen dit gebruiken om hun eigen resultaten te positioneren ten opzichte van de sector, en de sector als geheel kan dit gebruiken om te bepalen waar verduurzaming de meeste impact heeft. De handelingsperspectieven bij de categorieën met de grootste impact bieden hiervoor concrete aanknopingspunten.

5. Achtergrondinformatie

Dit hoofdstuk beschrijft in hoofdlijnen hoe de milieu-impact in dit rapport tot stand is gekomen. Een toelichting op de kolommen en begrippen in de bijbehorende Excel-bestanden is te vinden in de leeswijzer per Excel-bestand. De volledige onderbouwing van de methodiek, inclusief alle gehanteerde aannames, bronnen en de handelingsperspectieven, zijn te raadplegen via [de projectpagina Impactanalyse en prioritering](#).

5.1 Hoe is de milieu-impact berekend?

Selectie van productcategorieën. Dit rapport heeft betrekking op een selectie van productcategorieën (AOC's) waarvan aangetoond is dat deze de grootste milieu-impact hebben. Deze selectie is gebaseerd op eerder onderzoek van UMCNL ([NFU Werkgroep Circulaire Bedrijfsvoering, juni 2024](#)) en Medisch Spectrum Twente ([Visser, S.L. de · August 2025 Towards Circular Healthcare: A mixed-methods study on the environmental impact of medical disposables in a Dutch hospital](#)), aangevuld met categorieën met hoge inkoop aantallen of hoge omzet. Categorieën buiten deze selectie zijn niet in dit rapport opgenomen; de impact van de niet meegenomen categorieën wordt zeer laag ingeschat (ongeveer 5% van de totale aantallen zijn niet meegenomen in de analyse).

Opbouw van de milieu-impact per product. Van een deel van de producten binnen deze categorieën zijn gewicht en materiaal vastgesteld. Op basis hiervan is de milieu-impact per product berekend, opgebouwd uit vijf onderdelen: het materiaal (met een standaardverdeling van 80% primair en 20% secundair materiaal, tenzij een andere verdeling bekend is), het transport (standaardwaarde op basis van gewicht), sterilisatie (voor steriele producten), en waar van toepassing elektronica en batterijen. De emissies tijdens de afvalfase zijn niet meegenomen. Voor de impact van de materialen is gebruikgemaakt van de openbare databases BAFU en IDEMAT, voor transport van de emissiefactoren is gebruikgemaakt van co2emissiefactoren.nl.

Producten zonder eigen meting. Niet elk product is individueel gewogen. Voor producten zonder eigen meting (categorieniveau) wordt de milieu-impact geschat op basis van het

gewogen gemiddelde van de betreffende productcategorie. Dit is een indicatieve waarde, minder nauwkeurig dan een impact op basis van een eigen meting (productniveau).

Van inkoopdata naar de cijfers in dit rapport. De meeste producten uit uw inkoopdata krijgen op deze manier een milieu-impact toegekend. De totale impact per categorie, zoals getoond in de grafieken, is vervolgens berekend door deze impact te vermenigvuldigen met het aantal ingekochte stuks en deze op te tellen per categorie.

Benchmark. De streepjes in de grafieken tonen een benchmark: de impact die een gemiddelde vergelijkbare organisatie heeft. Omdat organisaties verschillen in omvang, wordt deze vergelijking genormaliseerd naar FTE respectievelijk zorgomzet, en vervolgens geschaald naar de omvang van uw eigen organisatie. Uw organisatie telt niet mee in de berekening van deze referentiewaarde.

5.2 Aandachtspunten bij de interpretatie

Dekkingsgraad. Een deel van de impact berust op een categoriegemiddelde in plaats van een eigen meting. Een lagere dekkingsgraad betekent niet dat de impact lager is, maar dat een groter deel van het getoonde cijfer op een gemiddelde berust. Voor de impactbepaling per categorie is een gemiddelde dekkingsgraad behaald van meer dan 50%. Op specifieke categorieën is een lagere dekkingsgraad behaald. Deze impactscores zijn dan ook onnauwkeuriger.

Vergelijkbaarheid. Absolute cijfers zijn niet zonder meer vergelijkbaar tussen organisaties, onder meer door verschillen in omvang en aangeleverde data. De benchmark biedt hiervoor een genormaliseerd referentiepunt.

5.3 Handelingsperspectieven

De handelingsperspectieven per productcategorie in hoofdstuk 2 zijn afkomstig uit bestaande externe bronnen, zoals De Groene OK, V&VN, VHIG en de Richtlijndatabase. Zorg Inkoop Netwerk Nederland heeft deze bronnen gekoppeld aan de betreffende productcategorie; de handelingsperspectieven zelf zijn niet door Zorg Inkoop Netwerk Nederland ontwikkeld.

5.4 Meer informatie

Voor de volledige onderbouwing van de methodiek, inclusief alle aannames, impactfactoren en overige aandachtspunten, verwijzen wij naar [de projectpagina Impactanalyse en prioritering](#).